

GRÖNLAND

– SPRÅKET OCH GLOBALISERINGEN

Henrik Nilsson
henrik.nilsson@cag.se
C.A.G Consoden/EAFT
FNSiN
11 oktober 2021

Innarik

terminolog på TNC → C.A.G

ordförande i Europeiska
terminologiföreningen EAFT

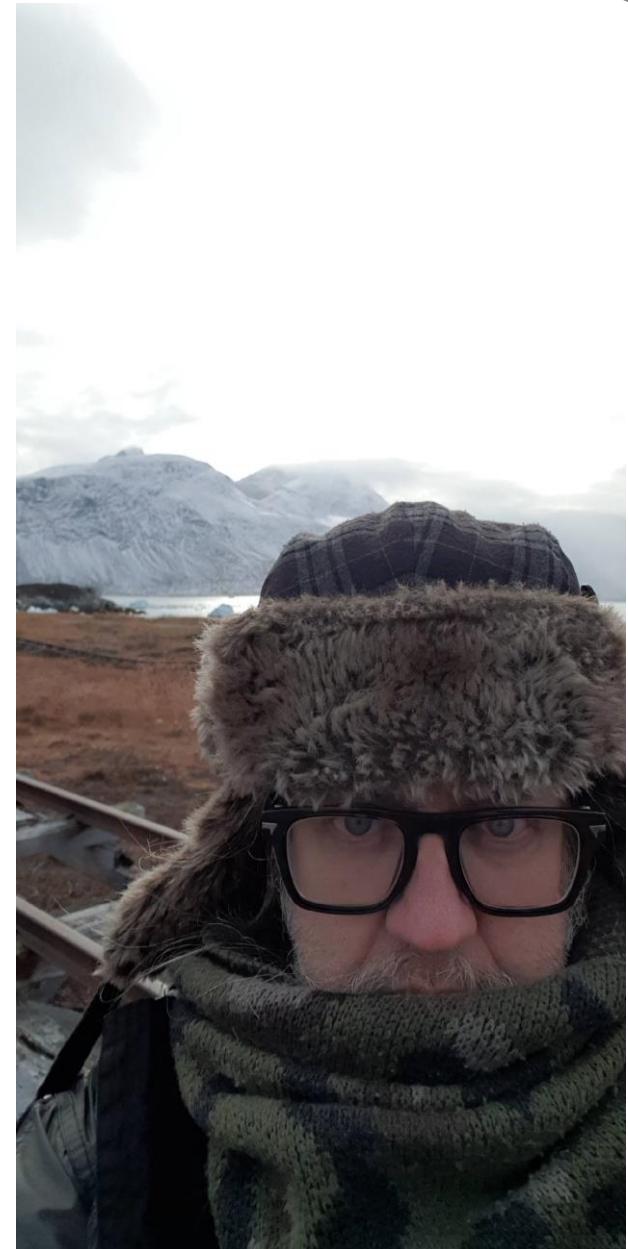
extern expert i SIS/TK 115

ledamot i Namnvårdsgruppen

sekreterare och kassör i Svenska
biotermgruppen

sekreterare i Terminologifrämjandet

"nordist": har studerat norska, danska,
finska, färöiska, grönländska och
isländska (Nordkurs)

Sing.

1.p. nerivu nga

- " - tit

2.p. - " [o] q

3.p. - " - u gut

Plur:

1.p. - " - si

2.p. neri pput

pi pisivu - nga

tuttorpu nga?

saqsu

suit?

ddafydd

tuttu
ataata

aleqa + Abl + Sg + 3Sg Poss

{ a } Possessor = 3Sg
Possessum = Sg

k Qanq ategarpit?

Henriup alegaa ategarpoo Ulrika.

Henriup alegani taasarpaa Ulrika.

Henriup alegani Ulrikamik taasarpaa.

ingga

aanngarpoo

Perimik ategarpuna

Henrimmik ategarpuna

Svenskiuvunga

Grönländska (kalaallisut, kl)

- tillhör gruppen eskimåisk-aleutiska språk (Nordamerika (Alaska, Kanada), Grönland, Sibirien); kalaallisut, inuktitut m.fl. = inuitspråk
- tre "dialekter": **väst-**, öst-, nordgrönländska

Billedet er fra: www.thecanadianencyclopedia.ca

Grönländska (kalaallisut, kl) [forts.]

- polysyntetiskt språk
    - stam + tilhæng + ändelse
  - **atuarfimmukarniaraluarpunga**
  - skolan – gå till – tänkt – annars - jag
-
- atuar- = läsa
  - -fik = ställe där man
  - -mukar- = bege sig till
  - -niar- = ha för avsikt att
  - -aluar- = annars/egentligen (da. ellers)
  - -punga = jag (nutid/dåtid)

Uttal och stavning

- endast tre vokalljud: /i/, /u/, /a/
- q: [q]
- r: [r]
- ll, rl: [ɬ:]
- rr: [χ:]
- gg: [ç:]
- nn, nng etc. = lååånnnnnnga! (4 ggr längre)

- assimilationer:
  - **iglu** (inuktitut) → **illu** (grönländska) (igloo)

Några fler utmärkande drag

- nutid+dåtid ↔ framtid
  - iserpoq = han kommer in, han kom nyss in, han kom för ett år sedan
- ingen skillnad mellan *han/hon/den/det*
- SOV – subjekt, objekt, verb
  - Hannip (S) Ole (O) kunippaa (V)
- ingen bestämd form ... men
  - siku nerivaa = han åt glassen
  - sikumik nerivoq = han åt glass

Några fler utmärkande drag (forts.)

- ergativitet
  - **Arnaq** tikippoq – "kvinnan kom". (ingen tudelning mellan subjekt och objekt utan istället mellan den eller det aktivt handlande (subjektet till ett transitivt verb) och den eller det som utsätts för ett skeende (objektet till ett transitivt verb eller subjektet till ett intransitivt verb))
  - **Arnap** meeraq takuva – "kvinnan såg barnet".
- 9 modus: **indikativ** (fremsættemåde); **interrogativ** (spørgemåde); **imperativ** (bydemåde); **optativ** (ønskemåde);
- **contemporativ** (ledsagemåde; -ende på dansk) ('qialluni anivoq') **causativ** (da/fordi-måde); **conditionalis** (når/hvis-måde); **iterativ** (hver gang når-måde); **participialis** (navnemåde)

Huvudverb och biverb, verbalmåder, 7 personer, transitivitet ...

fremsættemåde: **nerivoq** (hon äter!)

spørgemåde: **neriva?** (äter hon?)

bydemåde: **nerigit!** (ät!)

ønskemåde: **nerili** (låt henne äta)

ledsagemåde: **nerillunga** (och jag äter)

da/fordi-måde: **nerimmat/nerigami** (då/eftersom
hon åt)

når/hvis-måde: **nerippat/neriguni** (när/om hon äter)

nominalmåde: **nerisoq** (att hon äter)

Tilhæng

- -a/-u- = vara, är
- -lior- = göra
- -miip- = vara i/på
- -nngor- = bli
-
- -fik = ställe (där man)
- -innar/-annar- = bara
- -niar- = var vänlig att/jaga efter/ämna
- -qaa- = mycket
- -qatigi- = tillsammans med
- -sar/-tat- = bruks, har för vana att
-

Tilhæng [forts.]

-ngajappoq- "nästan"

sini-ngajap-punga (= "Jag hade nästan somnat")

sova-nästan-JAG

-niar- "planerar att/vill"

angerlar-niar-aluar-punga (= "Jag planerade dock att
gå hem")

gå.hem-planera-dock-JAG

Lene 19-inik ukioqarpoq. Hvidovremi najugaqarpoq. Junimi gymnasiami Hvidovremi studentinngorpoq. Junip 26-anni Kalaallit Nunaannut aallarpoq. Lene kalaallisut oqaluttarpoq. 1990-imit 1993-imut Maniitsumi najugaqarpoq – aamma 93-mit 97-mut Kangaamiuni.

[Birgitte Herling]

© Terminologicentrum TNC

Jämför finska (forholdsdelser)

- Nuuk = Nuuk
- Nuummi = i Nuuk
- Nuumit = från Nuuk
- Nuumut = till Nuuk

Räkneord

1. ataaseq	ataasinngorneq	måndag
2. marluk	marlunngorneq	tisdag
3. pingasut	pingasunngorneq	onsdag
4. sisamat	sisamanngorneq	torsdag
5. tallimat	tallimanngorneq	fredag
6. arfineq	arfininngorneq	lördag
7. arfineq marluk	sapaat	söndag
8. arfineq pingasut		
9. qulingiluat		
10. qulit		
11. aqqaneq		
12. aqqaneq marluk		
20. inuk naalugu = en hel människa		

~~UXA~~
~~UVI~~

$A \leftrightarrow A^{(r)}$
 $I \leftrightarrow E$
 $U \leftrightarrow O$

R
Q

Fremitid

Spørgemåde

Sulissaaq = skal arbejde

Uanga   Sulissaanga?
Illit   Sulissavi?
(una)   Sulissava?

Uagut   Sulissaagu?
Ilissi   Sulissavi?
(uku)   Sulissappu?

Fremitid

Sulissa- (skal arbejde)

Uanga   sulissaanga
Illit   sulissaati
(una)   sulissaaq

Uagut   sulissaagu
Ilissi   sulissaasi
(uku)   sulissappu

- 1 - ataaseq
- 2 - marluk
- 3 - pingasut
- 4 - sisamat
- 5 - tallimat
- 6 - arfineq
- 7 - arfineq marluk
- 8 - arfineq pingasut
- 9 - qulingiluat
- 10 - qulit
- 11 - aqqaneq
- 12 - aqqaneq marluk

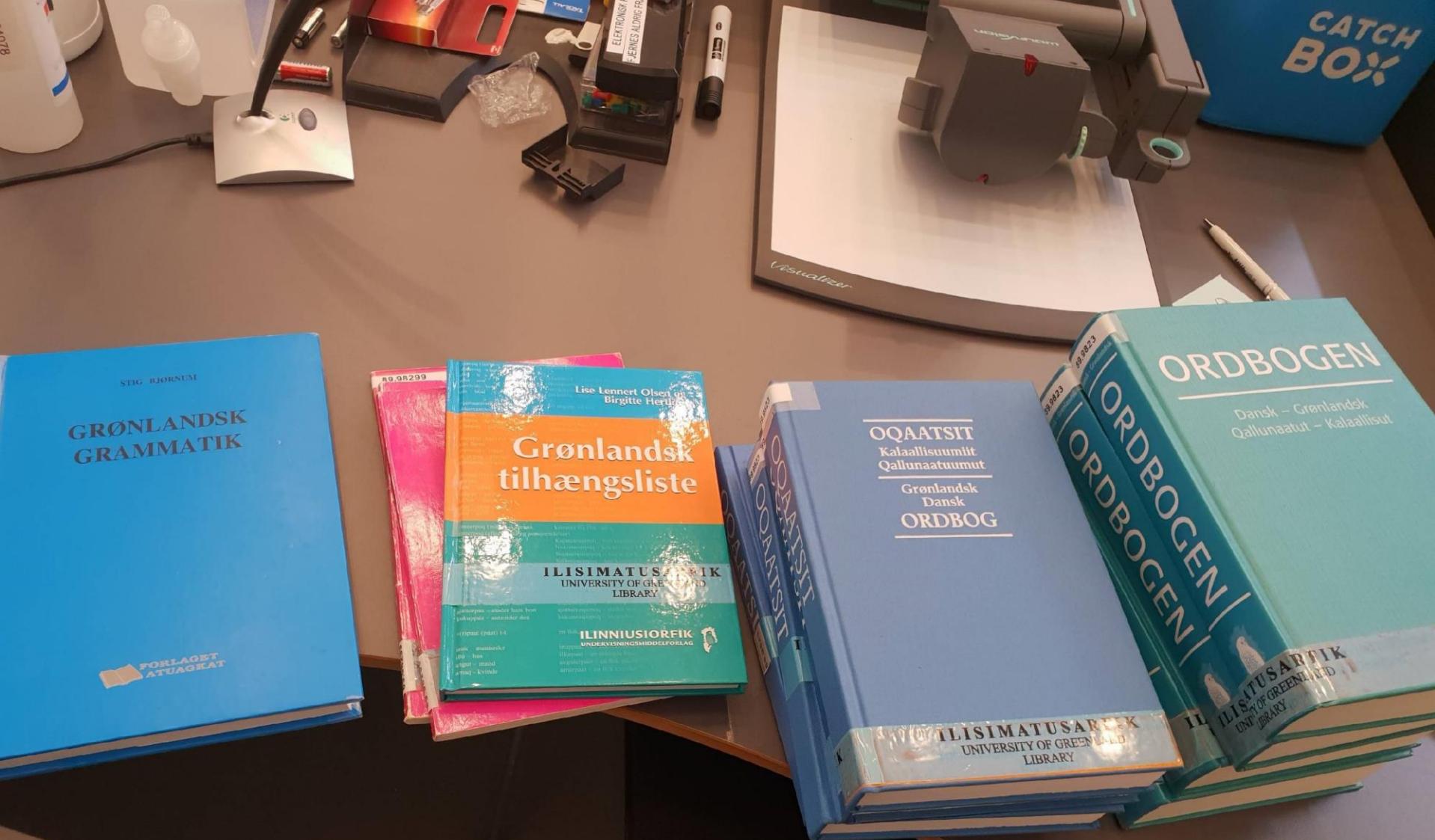
1/2 = affaq

Nægtelse

Ajunngilaq_(ok)

Uanga   ajunngilanga
Illit   ajunngilati
(una)   ajunngilaq

Uagut   ajunngilagu
Ilissi   ajunngilasii
(uku)   ajunngillat

Ordförråd

- exportord: anorak, igloo, kajak, kaffemik

Kaffemik ...

– Hej, iserniaritsi.
Kaffiliussaanga ... **imaattoq** ...
sutorusuppisi kaffi tiiluunniit?

"Kaffemik

Kaffemik er et fænomen, som blev introduceret efter koloniseringen af Grønland. [...] I gamle dage var børnenes opgave at male kaffen dagen i forvejen. Kaffen blev ofte lavet i en stor gryde, og hvis der blev serveret noget til, var det grønlandskagen. Den blev lavet i en kulovn og gav efter sigende kagen en hel fantastisk smag."

[Brugseni]

© Terminologicentrum TNC

Is- och snöterminologi ...

blåis
sortis
storis
vestis
vinteris
isfjord
sikkussat

166 i "Termer for sne og is"

aajuitsoq
aakkarneq
alutsinneq
alutsinneq
annikitsumik
nittaalleqattaarneq
anorersuapilorujussuaq
nittaalartalik
anorersuaq **nittaalartalik**
anorersuarujussuaq
nittaalartalik
aperlaat
apusineq
apussarinneq
apussuaq
aput
aput aqitsoq
aput manngertaq
aput masannartoq

Ordförråd

- exportord: anorak, igloo och kajak
- danska lånord: -i
  - løbehjuli, tretteni, computeri,
videokonferencerutit (videokonferensutrustning)
- nygama ord

Nytt fenomen – ny term?

**Løbehjul Nuuk
Centerimi
atoqquusaangillat**

**Det er ikke tilladt
at bruge Løbehjul
I Nuuk Center**

De har brugt en masse energi på at øve tricks på **løbehjul** og bmx, malet på container eller blot hængt ud og hygget på pladsen.

Løbehjulimik bmximillu
ilioriaatsit sungiusarlugit
nukippasuit atorneqarput,
containerinik qalipaasoqarpoq
imaluunniit sumiiffimmi
nuannisarujuuinnartoqarluni.

**Løbehjul sarfatoraq/
Xiaomi el-løbehjul**

Batteeriarta ingerlasinnaasa 30 km tikillugu. Bremsii marloqiusat. 25 km tikillugu ingerlassutigisinjaavat/
Op til 30 km batterilevetid/ rækkevidde.
Dobbelt bremse system. Kør op til 25 km Nalinginnaasumik aki/Normalpris 3.999,00

Ataaseq | pr. stk.

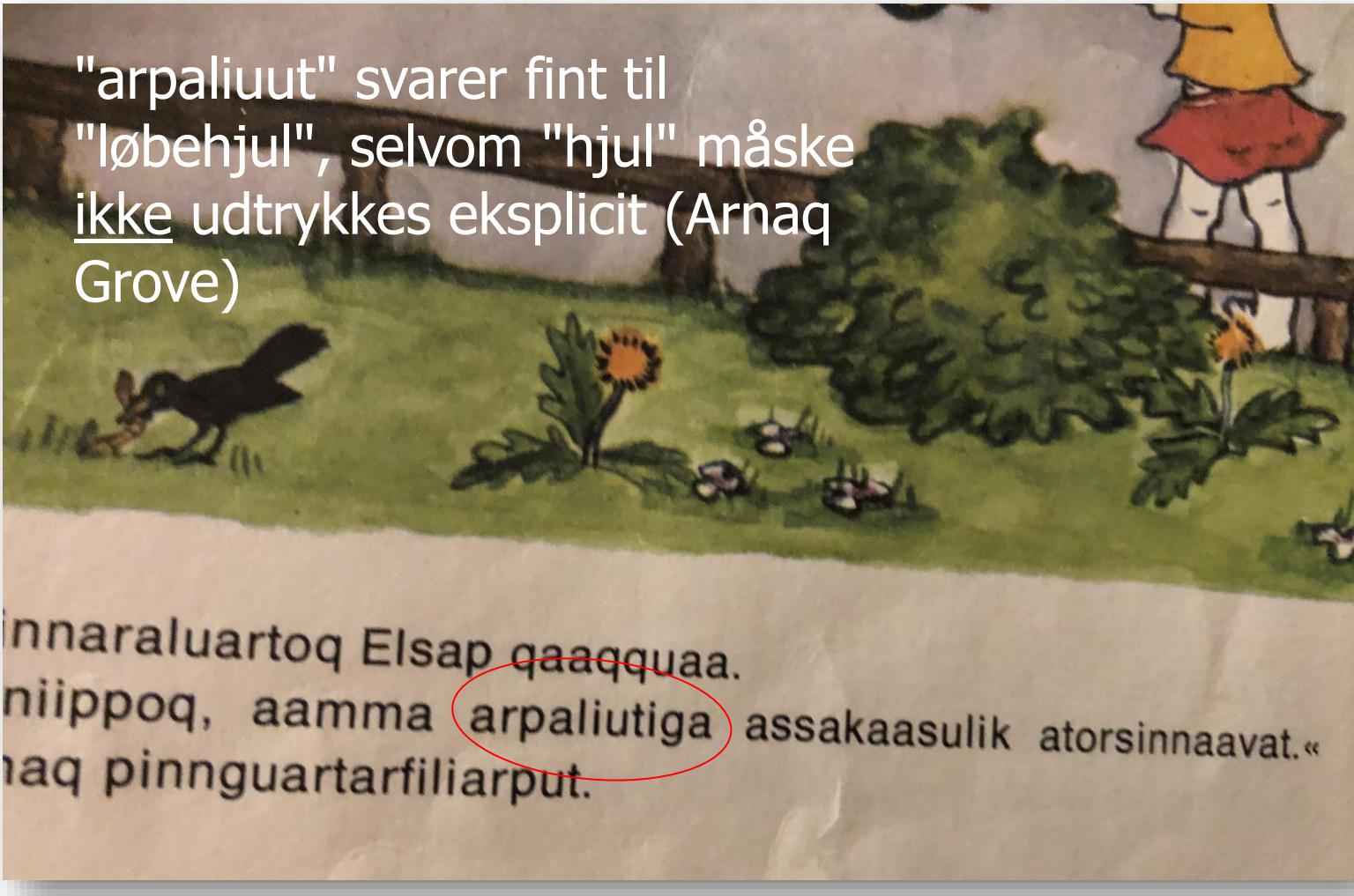
3.299,-

Sipaaruk I Spar
700,-

[Sulisitsisut]

© Terminologicentrum TNC

"arpaliuut" svarer fint til "løbehjul", selvom "hjul" måske ikke udtrykkes eksplisit (Arnaq Grove)

innaraluartoq Elsap qaaqquaa.
niippoq, aamma **arpaliutiga** assakaasulik atorsinnaavat.«
naq pinnguartarfiliarput.

Ordförråd

- exportord: anorak, igloo och kajak
- danska lånord: -i
  - løbehjuli, tretteni, computeri,
videokonferencerutit (videokonferensutrustning)
- nygama ord
- nyskapade ord/termer:
nungusaataanngitsumik piorsaaneq (hållbar
utveckling), atoqatigiinnikkut nakuuserneq
(sexuellt övergrepp)

Fackspråk – i vardagen

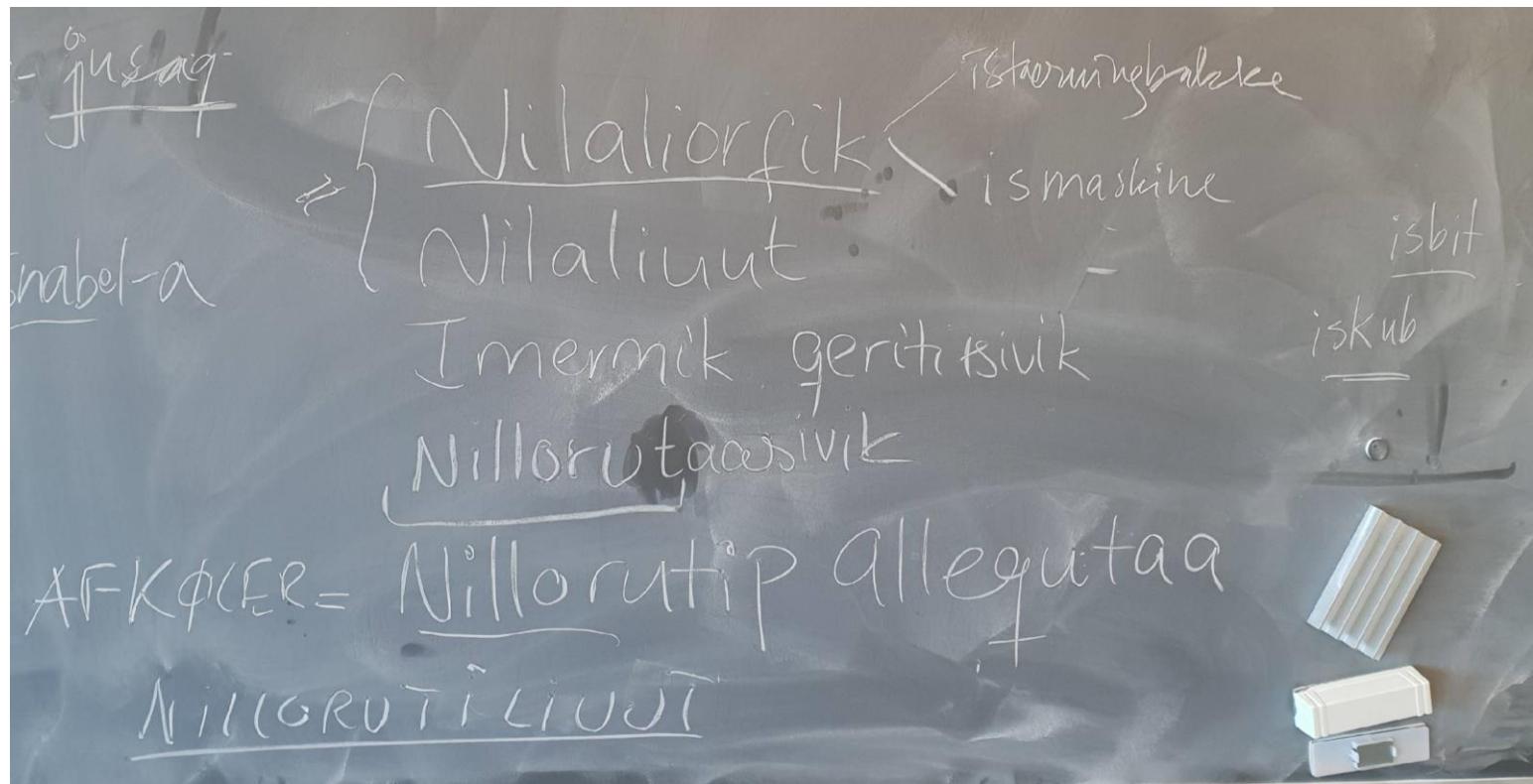
- islåda
- isbricka/bricka
- iskubslåda/låda
- form
- istärningslåda/låda
- iskubsform
- isbitsbehållare/behållare för isbitar
- istärningsbricka
- isform
- isbitsform
- iskubsbricka
- isbitsbricka
- infrysningsform
- istärningsfrysare

Termskapande

isbit = nillorut

isbricka etc. = nillorutiliuut → nillortuliut

Termer också i allmänspråket

Akui allat: Xylitol (E967),mannitol (E421), sorbitol (E420), macrogol 6000, magnesiumstearat og pebermyntearoma.

Jævnfør: seemarsaat (E330), asiunaveersaat (E211), seemarsinaveersaarutit (E339, E500, E331, E501) [fra etikett på Faxe Kondi-flaske]

asiunaveersaat = konserveringsmiddel (Sundhedsterminologi)

seernarsaat = syre?

tarajutsut = ?

Akui: Imeq, sukkut, kuldioxid, **tarajutsut**, qalipaasersuut (karamel E150d), **seernarsaatit** (E338), susunnisaatit (ilaatigut koffein).

"Naalagaaffiga silarsuarmit matumannga pinngilaq" – Joh 18:36 ...

<https://www.jw.org/kl/...allalu/...naalagaaffiga-silarsuarmit-matumannga-pinngilaq/> ▾

'Seernarsaatit' suut Jiisusip ajoqersukkaminut ingalassimaqqai? ¹² Jiisusip nalaani upperisarsiornikkut siuttut politikkikku kattuffinnik tapersersuigajupput.

Billeder af seernarsaatit

→ Flere billeder af seernarsaatit

Rapportér billeder

Tilsætningsstoffer til fødevarer (E-numre)

Antioxidanter E 300-399

Antioxidanter er stoffer, der forhindrer eller forsinker ilning af maden.

Når mad leveres i kontakt med luft bliver det ofte en fedt som maden indeholder, harsk og blive harsk, og derfor kan maden ede frugter og grønsager i at blive

ærksom på antioxidanten lecithin (E 322). Hvis det er tilfældet, skal det fremgå

"Alligevel er det overraskende, at der eksempelvis kun stilles følgende krav til sprog i varedeklarationer

- 1) anført på grønlandsk eller dansk eller på andre sprog, der kun ved uvæsentlige forskelle i stavning adskiller sig fra dansk og
- 2) anført på et iøjnefaldende sted

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 1 af 2. februar 1994 om mærkning af levnedsmidler

Forfatteren mener at vide, at der dog for medicin og andre farlige stoffer eksisterer særlige reguleringer, men det har ikke været muligt for Hjemmestyrets lovkontor at præcisere hvor de findes."

Ettet i fødevarer	Fremstilling (naturlig eller syntetisk)
Juges i alle de fødevarer, der må indeholde tingsstoffer, de forarbejdede rør.	Ascorbinsyre og dens salte, ascorbater, er et naturligt forekommende vitamin i bl.a. citrusfrugter og solbær, men fremstilles også syntetisk.
E 309 (vitamin E) og fedt.	Naturligt. Udvindes fra fx sojabønneolie og majosolie. Nogle varianter fremstilles syntetisk.
E 322 Lecithin	Naturligt. Udvindes fra fx raps, soja eller æggeblommer.

E-nummer på danska

E211 = natriumbenzoat

E330 = citronsyre

E331 = dinatriumcitrat

E339 = natriumphosphat

E500 = natriumcarbonater

E501 = kaliumcarbonat

E421 = mannitol

E420 = sorbitol, sorbitolsirup

E967 = xylitol

[IATE]

Tilsætningsstoffer til fødevarer (E-numre)

Alle tilsætningsstoffer har sit eget E-nummer. E'et betyder, at reglerne for brugen af stofferne er fælles i hele EU. Tallet fortæller, hvilken kategori tilsætningsstoffet tilhører.

Tilsætningsstoffer er en stor gruppe af meget forskellige stoffer med hver sin egenskab. Nogle tilsætningsstoffer kan fx give brød evnen til at holde længere, give vingummi en bestemt farve eller smag eller gøre suppe mere tyktflydende.

Kun godkendte tilsætningsstoffer må bruges i fødevarer. Tilsætningsstoffer godkendes, når der er tilstrækkelige videnskabelige undersøgelser, som viser, at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder ved at bruge stoffet. Stoffet må ligeledes kun bruges i den mængde, der er teknologisk behov for.

[Alle tilladte E-numre og betingelserne for deres anvendelse kan findes i EU-databasen](#) ↗

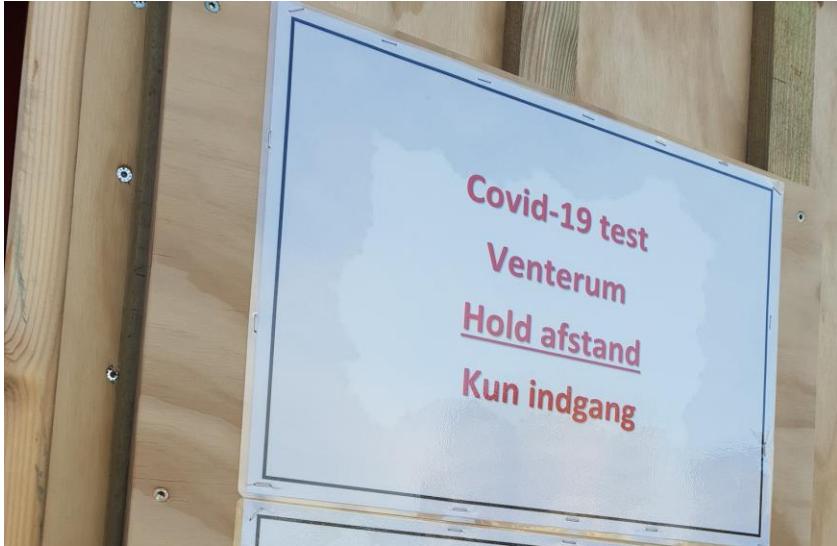
Kontakt dit lokale sundhedscenter for booking af 5.dagstest

Hvis du skal 5.dagestestes på baggrund af **anbefalingerne fra Landslægeembedet** den 18. september skal du kontakte dit lokale **sundhedscenter** eller **regionssygehus** på hverdage mellem 8-16 for booking af tid.

Ullut tallimassaani misissortinnissannut illoqarfigisanni peqqinnissaqarfik saffigiuk

Nakorsaaneqarfiup 18. septembarimi innersuussutigisimasaq malillugu ullut tallimassaanni misissortinniaruit illoqarfigisanni **peqqinnissaqarfik Napparsimmavilluunniit** ulluinnarni nal. 8-16 saaffigineqarsinnaavoq.

Corona-termer

Eng

alco
har

alve

Bengali India

Bengali Bangladesh

Hausa

Kanuri

Fulfulde

ଗୋପନୀୟ

ଅୟାଲକୋହଲ୍ୟୁକ୍
ହ୍ୟାଙ୍କୁ ସ୍ୟାନିଟାଇଜାରଅୟାଲକୋହଲ୍ୟୁକ୍
ହ୍ୟାଙ୍କୁ ରାବman
kashe
kwayar
cutaKendawu
kuri
kwasa
njezomanyebbam
mbarata
bikkoy
nyawu

ପଦ

ବାସୁଧାଳି

ବାସୁଧାଳି

hanyoyin
tace iska
na huuLai
kasan
telyoe
suro
huhube
lanLaabi
sedugo
fobde ha
nder fufu

Corona-termer (forts.)

coronavirus

coronavirus

epidemi

nappaalaneq

hjemmekarantæne

angerlarsimaannaqquaaneq

hjemmeisolation

angerlarsimalluni mattusimaneq

pandemi

nunarsuaq tamakkerlugu tunillaassuunneq

smitteopsporing

tuniluunnerup paasiniarnera

smittespredning

nappaatip tuniluunnera; nappaatip siaruaannera

[Oqaasileriffik]

"Men jo flere nye ting og begreber der konstant kommer, bliver det sværere at finde på korte mundrette udtryk og undgå lange definerende udtryk."

[Langgård, 2020]

Nya termer

- dråbesmitte: **kuseriarnikkut tunillatsinneq**
- gruppeimmunitet: **tunillanneqarsinnaanngitsut illersuinerat**
- kontakttal: **tuniluunerup annertussusaa, tuniluunerup ingerlaarnera, tuniluuttup sunnigai**
- **tuniluunissamut uuttuut, tuniluunnerup siaruarsinnaassusaa**
- munbind: **qanermut assiaqut, anersaartorfinnut illersuut, anersaartorfinnut assiaqut**
- PCR-test: **misissueriaaseq inuup sananeqaataanik amerlisitsinermik qisuarlarnertalik atorlugu misiliut**
- superspreder: **tunillaassueruluttoq**

Opgaven

1: Vælge et ord:
"PCR-test"

2: Prøve at finde
informationer om
begrebet.

3: Forsøge at finde en
eller flere grønlandsk
ækvivalent.

At finde informationer

- Google: "PCR-test", engelske kilder.
- nun.gl, COVID-19
- Søgefelt: PCR, PCR test, ingen resultater
- Google: PCR test nun.gl

["nun.gl › media › nun-vejledning-sars-cov-2-version-6](#)

3. aug. 2020 – grundlag for raskmelding, da **PCR test** for ny coronavirus (SARS-CoV-2)
kan være positiv i en længere periode efter symptomophør uden, at..."

- **Landslægens vejledning for håndtering af den nye coronavirus (SARS-CoV-2)**
- **Version 6, d. 3. august 2020**

Søgefelt i dokumentet, PCR test

Men: Dokumentet er ikke blevet oversat fra dansk til grønlandsk.

Grønlandsk ækvivalent

Ord i
nærheden...

---

fordoble = tapitaleriissippaa

---

multiply = amerlisaavog

---

formere = ilavaa

DNA = inuup sananeqaataanut
ilisarnaatitut takussutissaq

Grønlandsk ækvivalent

- Bud:
  - Misissueriaaseq inuup sananeqaataanik amerlisitsinermik qisuarinarntalik atorlugu misiliut

"et stigende antal grønlændere uddannes nu til at varetage også meget specialiserede funktioner med tilhørende **fagjargon**, som ganske vist er indlært gennem en uddannelse, der ikke var på grønlandsk. Men med tidens øgede krav til folkelig indsigt og åben information vokser kravet om formidling på grønlandsk også ud af de mere lukkede faglige miljøer. **Terminologiarbejdet må derfor videreføres. Det skal dog understreges, at det ikke er udvalgets opfattelse, at egentligt specialiseret fagsprog kan eller bør grønlandiceres, men formidlingen (populariseringen) af de faglige indhold må fremover ske i konsoliderede, alment accepterede termer.**"

- avterminologisering
- t.ex. patientjournal – men också intresse för fackspråk från allmänheten ...

[... men ordet (Sprogpolitisk redegørelse, 2001)]

"Det grønlandske sprog er aktuelt præget af en vis **terminologisk tilfældighed**, der begrænser folks lyst til at anvende grønlandsk terminologisk, hvilket altså betyder, at **grønlandsk ikke bliver brugt og derfor ikke udvikles på disse områder**. Denne onde cirkel er destruktiv for det grønlandske sprogs udvikling til at være et effektivt informationssøge- og formidlingsmiddel."

"Dette indebærer bl.a. at der må indføres en **afleveringspligt** gældende for **alle personer, der gennem deres arbejde skaber nye termer** og ny sprogbrug, således at disse gennem Oqaasileriffik kan gøres tilgængelige for alle, med Sprognævnets autorisation."

[... men ordet (Sprogpolitisk redegørelse, 2001]

"I forbindelse med det grønlandske samfund, vil **fagordlister**
gavne grønlandsk- og dansktalende betydeligt.

Grønlandstalende vil få gavn af dem, når de skal have information omkring et bestemt fag, mens tosprogede personer, som ofte er uddannede, vil få gavn af ordlisterne når de skal forklare folk alment, noget som vedrører deres fag. Fordelen for at have fagordlister for dansktalende folk, vil være at de får mulighed for at forklare fagspecifikke termer, der ellers kan være svære at forklare, til folk der ikke har kendskab til faget.

Ved at kigge på et samfund med to sprog, med terminologiske øjne, er det indlysende at **ækvivalente ordlister er vigtige**. Eftersom hver befolkningsgruppe, har brug for støtte i deres fagsprog, når de skal forklare fagspecifikke ord."

[Vahl, 2004]

Språket och missionen

- Hans Egede (1721)
- Grønlandsk var tydeligvis ikke en slags dansk i modsætning til færøsk, så modersmålet skulle anvendes i kirke og skole
- Indsigten i grønlandsk sprog blev en forudsætning; der blev lavet salmer, katekismus, bibeloversættelse, grammatikker, ordbøger
- Fra 1861 kom avisen **Atuagagdliutit** med ca 200 sider /år – kun på grønlandsk, med grl redaktør, og indsendte artikler fra befolkningen
- Fra starten af 1900-tallet kommer skønlitteratur

[Langgård, 2020]

- Gennem tiden kom en verden af nye begreber ind i grønlandsk.
  - processen startede før 1721 i det små gennem kontakt til hvalfangere,
  - tog fart efter 1721 - men dog ikke hurtigere end at processen var til at absorbere, ser det ud til
  - først med daniceringen og moderniseringen af Grønland ved nyordningen 1953 gik det galt – også sprogligt. [...]
- Med øgede danskkundskaber kom megen code switching samtidigt med mange låneord ... ikke nødvendigvis i skriftsproget, men i talesproget.
- Aversionen fra mange grønlandsksprogedes side voksede frem og findes stadig - selvfølgelig.
- Diskursen om sprogbrug kan derfor tit blive **usundt puristisk** og ret ukonstruktiv med beskyldninger og udfald - uden reel indsats for udvikling af sproget.

[Langgård, 2020]

Godt grønlandsk?!

- I begyndelsen af 1900-tallet diskuterede man internt etnisk identitet overfor erhvervsudvikling, varer fra Handelen, etc.[...]. Inkompetent efteraben af danskere incl sprogbrokken blev påpeget. Det var et meget **monolingvalt samfund**. En hel del fra eliten ønskede dansk indført som fremmedsprog i skolen. Formidlingen af debatten og nyheder fra verden skete bl.a. i avisene og på **omhyggeligt formuleret grønlandsk**.
- 100 år senere er alt det forlængst indoptaget i grønlandsk kultur, moderne grønlændere er ikke defineret som sælfangere, man bliver ikke mindre grønlandsk af at gå klædt i North Face etc. I mellemtiden er sproget blevet det nationale symbol, **mens skriftsproget i ret høj grad er blevet et oversættersprog – og langfra omhyggeligt formuleret**.
- oversætternes greb præger formuleringerne i retning af mindre levende sprog, og samtidig præges sætningerne også af dansk rækkefølge af oplysninger.

[Langgård, 2020]

Språket väcker känslor!

"Sprog er en meget vigtig identitetsmarkør i den grønlandske kontekst som er blevet investeret i, i mange år og som har en meget høj symbolsk- og affektionsværdi. Den kollektivt opfattede identitet holder sproget i en meget central rolle. Sproget ses som en **immateriel kulturarv**. [...] I 2009 blev Selvstyret indført, det var også der at det grønlandske folk blev anerkendt som et folk, og hvor det grønlandske sprog blev det officielle sprog. Det er tydeligt, at det har skabt store forventninger hos befolkningen. **Men da virkeligheden ikke levede op til forventningerne, klamrer man sig fast til sproget.** Man gik meget op i at man skal **bruge det grønlandske sprog i alle henseender**.

Diskursen om at **sprog er truet** fylder meget, og bruges flittigt som et overtalesesargument. [...] Sproget er blevet et af de **hellige kulturelle symboler** som et folk samles om, og er faktisk den der kan splitte folket i to lejre. **Det danske sprog er en signifikant (mod)part i forhold til det grønlandske sprog.** Det er et sprog der tales af en gruppe grønlændere der er blevet dansksprogede af forskellige årsager, herunder nogle der er produkter af den historiske udvikling landet har undergået. Denne gruppe har behov for anerkendelse som grønlændere på lige fod med dem der kan tale grønlandsk. **Det danske sprog er også et sprog som viser og repræsenterer det som kolonisterne talte.** Følelsen af utilstrækkelighed og underlegenhed repræsenteres i **det danske sprog som kolonisprog**. Samtidig er det et **sprog der er nødvendig for at få en uddannelse**, i hvert fald sådan som landet står i dag. **Den dobbelte position som sproget står i, giver ambivalente følelser, og endda frustrationer hos befolkningen.** [...] Men den moderne grønlænder udfordres også af andre ting, som eksempelvis den stigende globalisering. Alle de følelser der er blevet investeret i sproget, gør sprogdebatter til en bombe."

[Kleemann-Andersen, 2020]

Grönländskans ställning

- språktag från 2010
- At det grønlandske sprog sikres som et komplet og samfundsbaende sprog
- At det grønlandske sprog styrkes og udvikles – heraf som modersmål og andetsprog
- At de eksisterende sprogsbarrierer imødegås og fjernes, så tosprogethed og flersprogethed kan blive en styrke og en rigdom
- At der fremmes kontinuitet i sproglig tilegnelse i samfundet for at styrke Grønland som et videnssamfund

DET GRØNLANDSKE SPROG I DAG

Rapport over det grønlandske sprog, standpunkt og anbefalinger

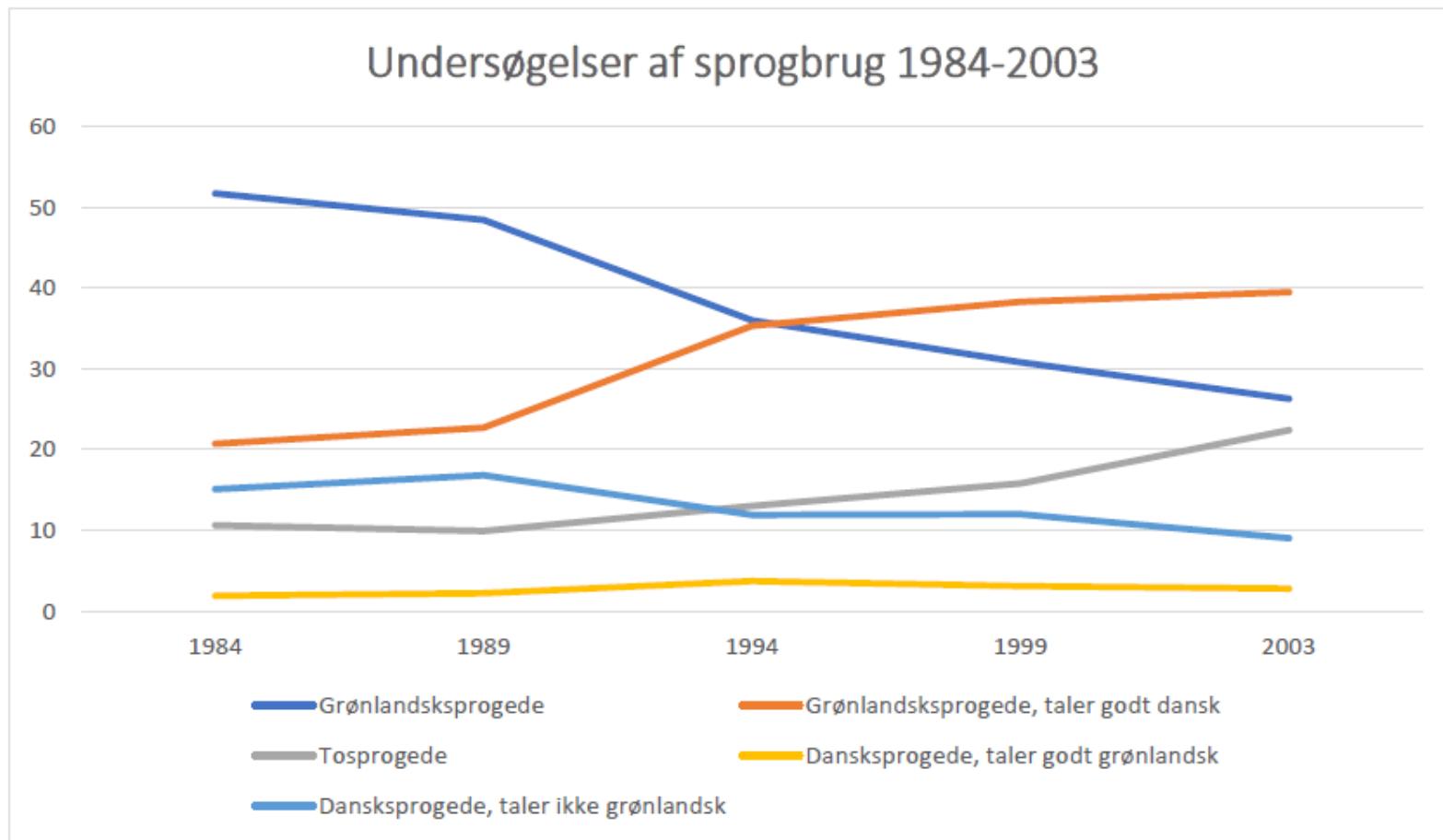
Katti Frederiksen

Carl Christian Olsen

På Forskningskommissionens anmodning blev rapporten færdig i december 2017

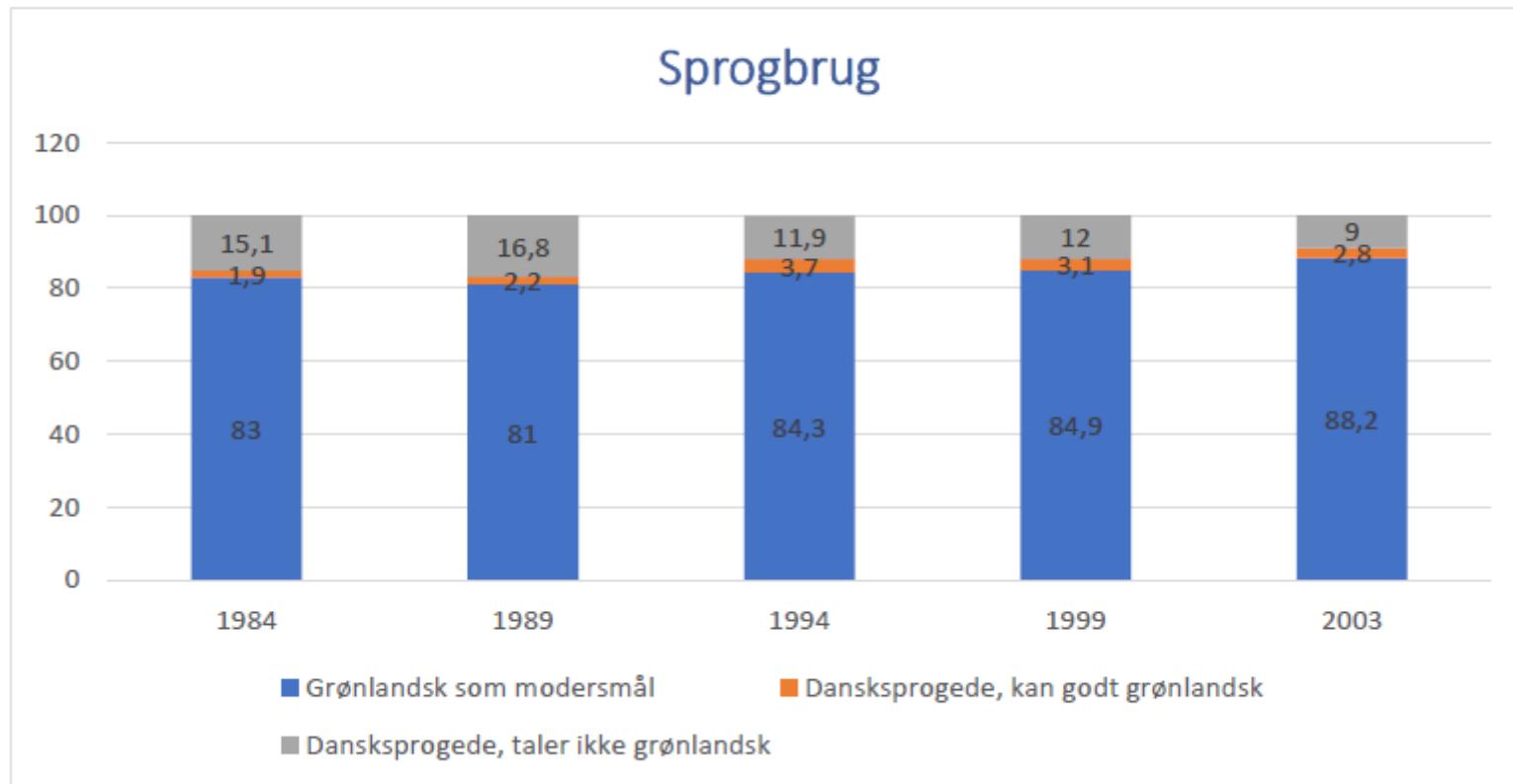
Grönländskans ställning [forts.]

Figur 1

Grönländskans ställning [forts.]

Figur 2

Språkpolitik

Kommuneqarfik Sermersooq:

- Borgere der henvender sig på grønlandsk, skriftligt eller mundtligt skal betjenes på grønlandsk
- Borgere der henvender sig på dansk, skriftligt eller mundtligt skal betjenes på dansk

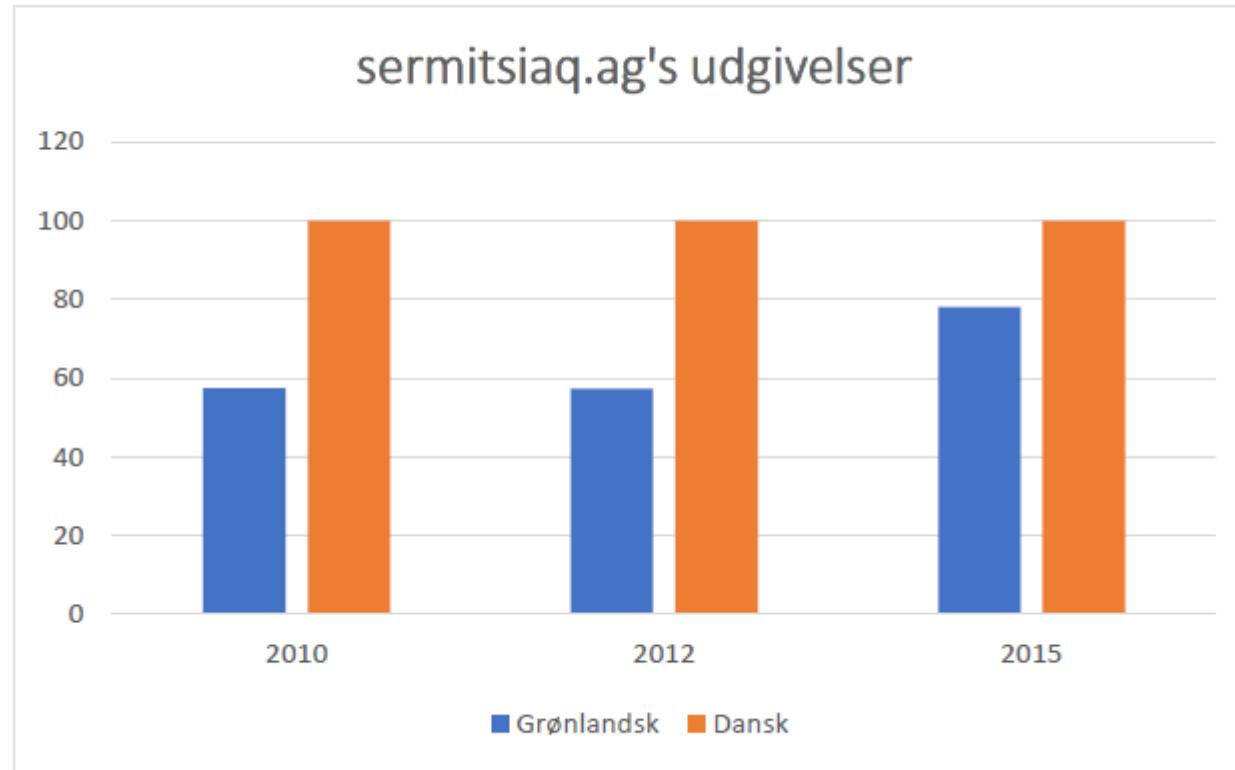
Derudover skal:

- Borgere der henvender sig på nordiske sprog skriftligt eller mundtligt, betjenes i sit eget sprog i det omfang det er muligt
- Borgere der henvender sig på et internationalt sprog skriftligt eller mundtligt, betjenes på sit eget sprog, i det omfang det er muligt,

Dokumenter der henvender sig til borgerne, skal normalt foreligge på grønlandsk og dansk, før de offentliggøres.

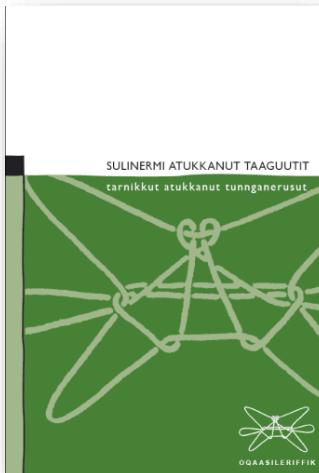
Grönländskans ställning [forts.]

Figur 3

Språkinstitutioner: bakgrund

- Landsrådets sprogudvalg (1954)
  - utarbetade nya ord som publicerades för allmänheten
  - ny rettskrivning (först 1973)
- Oqaasiliortut/Sprognævnet (1982)
- Oqaasileriffik/Sprogsekretariatet (1999)

vaskemaskine

vilkår

vilkår

vikar

vuggestue

errorsissut

atugarisat

naammassisassatut piuma

vikari

naalungiarsunniq paaqqi

Grønlands Sprognævn har til opgave at indsamle, registrere og godkende nye grønlandske ord, former
Stk. 2. Nævnet har endvidere til opgave at give myndighederne og offentligheden vejledning i spørgsmål ve
Stk. 3. Nævnet har tillige til opgave at samarbejde med institutioner, der udsender autoriserede fortegnelser
grønlandsk navnestof.

Stk. 4. Landsstyremedlemmet for kultur og undervisning kan pålægge nævnet andre opgaver beslægtet med

Bakgrund (forts.)

- Officielt språk (2010) (Selvstyreloven)
- Ny lag om Oqaasiliortut/Sprognævnet (2018)
  - experter ska medverka i arbetet

- 1) følge det grønlandske sprogs udvikling, herunder indsamle og registrere nye grønlandske ord, former, vendinger og fremmedord,
- 2) danne autoritative grønlandske betegnelser for importord (afløsningsord),
- 3) godkende fagterminologi, herunder enkelte fagudtryk og vendinger inden for et bestemt fagområde, jf. stk. 3,
- 4) godkende fornavne af grønlandsk oprindelse i Lov om personnavne som sat i kraft for

§ 5. Den officielle grønlandske rettskrivning, nydannede afløsningsord og den af Sprognævnet fastlagte fagterminologi skal følges og bruges af alle dele af den offentlige forvaltning, af Inatsisartut og myndigheder med tilknytning til Inatsisartut og af domstolene.

Stk. 2. Naalakkersuisut kan pålægge Sprognævnet at varetage yderligere opgaver i tilknytning til de i denne Inatsisartutlov fastlagte opgaver.

Stk. 3. Sprognævnet nedsætter grupper af sagkyndige, der indstiller forslag til fagterminologi til godkendelse i Sprognævnet.

Oqaasiliortut (Sprognævnet)

- **5 medlemmar (4 år i taget, väljs av Landsstyret)**
  - indsamle, registrere og godkende nye grønlandske ord, former og vendinger
  - vejlede myndighederne og offentligheden i spørgsmål vedrørende det grønlandske sprog
  - samarbejde med institutioner, der udsender fortegnelser over eller afgiver indstillinger om grønlandsk navnestof
  - vejlede myndighederne og offentligheden i brugen af nye udenlandske ord og navne
  - redigere og udgive en grønlandsk rettskrivningsordbog
  - fastsætte regler for tegnsætning, stavemåde og lignende
  - sprede oplysende materiale om det grønlandske sprog via kulturelle tidsskrifter
  - samarbejde med Grønlands Stednavnenævn
  - samarbejde med tilsvarende organer i de nordiske lande
  - samarbejde med tilsvarende organer i andre lande, herunder med særlig vægt på inuit-samfundene i Canada, USA og Rusland.
- Inuit Aqqinik Akuersisartut (Personnavneudvalget)
- Nunat Aqqinik Aalajangiisartut (Stednavnenævnet)

Sangoriaq

Oqaasileriffik (Sprogsekretariatet)

- <http://www.oqaasileriffik.gl>

<https://sermitsiaq.ag/node/230394>

Oqaasileriffik (Sprogsekretariatet)

- 8 anställda: språkteknologi, personnamn, ortnamn, mediespråk (KNR)
- chef: Kati Frederiksen
- lovat anslag för terminologiarbete frös inne ...
- ... men terminologiprojekt på gång
(bl.a. 500 fotbollstermer)
- nytt terminologiverktyg
- webbplats med många resurser:
<http://www.oqaasileriffik.gl>

Oqaasileriffik

Oqaasileriffik - The Language Secretar...

Skicka meddelande

Gillar

...

Oqaasileriffik - The Language Secretariat of Greenland
16 oktober kl. 17:04 ·

Qalipaatit sumiorpaluutini assigiinngitsuni tauguutaat uani takusinnaavatit. Illit qalipaatit taakku qanoq taasarpigit?

Visa översättning

Ceresvej 7, 1 3900 Nuuk,
Grönland

IMEQARFIK

Uu...
Raskvej
Aqutaas

i Cupperneq una
pillugit avammu...
Aamma nittartag
iserfigineqarsinn
www.oqaasileriff...

#oqaasileriffik

Topp Senaste Personer Foton Videor

Tikaajaat Kristensen @TikaNuuk · 20 okt. 2016
Kukkuniaat quliliivoq #Oqaasileriffik instagram.com/p/BLyuOt-gMGr/

Tikaajaat Kristensen @TikaNuuk · 20 okt. 2016
Tusarnaartorpassuit #Oqaasileriffik instagram.com/p/BLywZvtAAgJ/

Signe Ravn-Højgaard @ravnensigne · 20 okt. 2016
#Oqaasileriffik vil autooversætte sproget med millioner af ord!
Var ordene bare kortere, ville grønlandske være scrabblespillerens hede drøm!

22

Ny termbank (sedan 2020)

Taaguutaasivik: <https://taaguutit.iterm.dk/?lang=da>

•385 underområden under följande huvudområden:

- STAT, JUR, ØK, SAMF, FRITID, MAT, KUNST, NATUR, MED, FISK, DATATEK, INDUS, RÅSTOF, MILJØ, EL, ENERGITEK, MASK-TEK, BYGN, KOM

•Språk: kl, da, en, ty, fr, gr, la

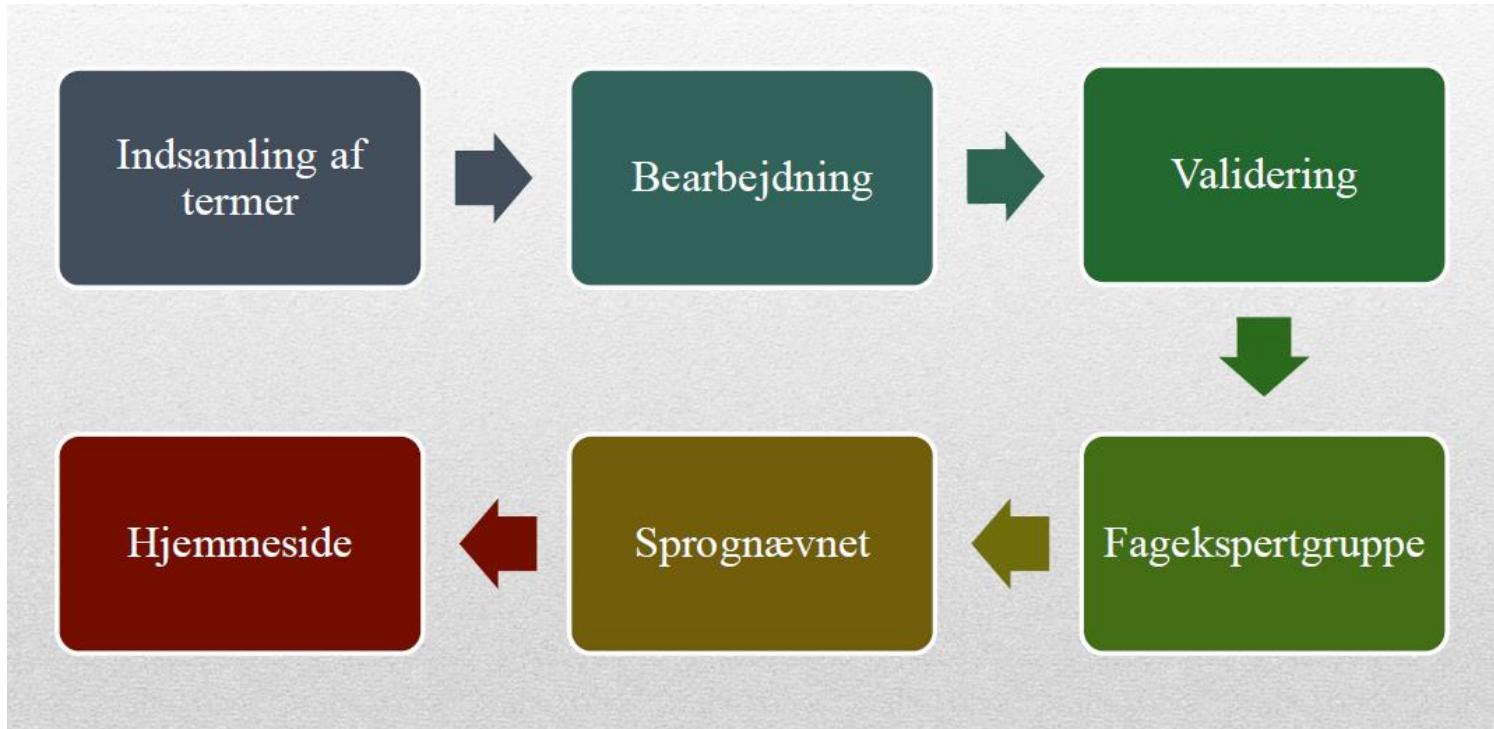
•Digitalisering av ordböcker

The screenshot shows the homepage of the Taaguutaasivik website. The header features the title "Oqaasileriffik" and "Grønlands Sprogsekretariat" along with the Greenland flag. Below the header is a red navigation bar with links for "Termer", "Sprognævnets godkendte fagudtryk og termer", and "Indtast søgeord". A search bar with a magnifying glass icon is positioned next to the navigation bar. Below the search bar are buttons for "Udvidet søgning" and "Ryd". A link "Term begynder med:" is followed by a list of letters from A to Å. At the bottom of the page is a note in a box: "Vi gør opmærksom på at der kan være trykfejl m.m. Termbanken 'Taaguutaasivik' er under udvikling. Tilføjelser og fejlfjernelser foretages løbende."

•DAKA:

<https://iserasuaat.gl/daka/>

Dagens arbetssätt

- men deltar experter?
- utvärdering (Deloitte, 2020) ...

Utvärdering

"2.1 Overordnet konklusion

Terminologiudviklingen i Sprogsekretariatet varetages af **en enkelt medarbejder**, og **involvering af eksterne fageksperter sker kun i begrænset omfang**.

Der er **uklarhed om, hvem der er ansvarlig for prioriteringen** i Sprogsekretariatets opgaveløsning og IT-understøttelsen i Sprogsekretariatet er ikke kompatibel med de løsninger, der avendes i resten af Grønland.

Styringskæden for Sprognævnets og Sprogsekretariats opgaveløsning opleves **uklar** af parterne. Begge enheder er placeret under Naalakkersuisut, og der er uklarhed om styringskæde og beslutningskompetencer. **Alt i alt betyder det, at der mangler klar styringskæde, tydelige prioriteringer og forventningsafstemninger i udviklingen af grønlandsk fagterminologi.**"

[[Deloitte](#), 2020]

Utvärdering (forts.)

- Såfremt man fortsat ønsker, at arbejdet med udvikling af fagterminologi skal være baseret på videnskabelig metode, så må det dog også anerkendes, at en hurtigere udvikling af fagterminologien vil **kræve yderligere ressourcer**.
- **Det grønlandske sprog udvikles løbende** i takt med at nye ord, udtryk og begreber opstår. Det er oplyst, at man ønsker at **undgå optagelsen af for mange internationale, primært engelske, ord og begreber i det grønlandske sprog**. Det ligger i Sprognævnsloven, at **Sprognævnet skal danne nye ord og begreber til grønlandsk terminologi, fremfor at adoptere eksisterende engelske og danske ord**.
- Det er endvidere oplyst, at man ønsker at styrke det grønlandske fagsprog, og derfor er i gang med at udvikle grønlandske termer for forskellige fagområder, hvor man tidligere har anvendt danske ord og betegnelser.
- Sprogsekretariatet har ikke afsat særlig arbejdstid til terminologiudviklingen, hvilket betyder, at det er svært for Sprognævnets enkelte ressource at skabe effektive processer i arbejdet med terminologi. Endvidere er muligheden for at opnå synergieffekter i terminologiarbejdet næsten ikke-eksisterende, når arbejdet udføres så ad hoc præget, som det er tilfældet i øjeblikket.

Utvärdering (forts.)

- **Fageksperte er få og svære at mobilisere.** Det er begrænset i hvor høj grad, de kan prioritere terminologiarbejde, da det er noget de gør frivilligt uden for egen arbejdstid. Sprogsekretariatet har derfor i praksis svært ved at indfri ambitionen om anvendelse af fagekspert i terminologiudviklingen.
- Endvidere er det oplyst, at fagterminologiudviklingen hæmmes af, at
- Sprogsekretariatet ikke har flere uddannede lingvister og sprogekspert.
- Og det er oplyst, at det forlænger beslutningsprocessen, at Sprognævnets fem medlemmer har begrænset viden om fagterminologiudvikling.

Behov ...

Det er et politisk ønske, at der udvikles

- juridisk fagterminologi

Sprognævnet har udtrykt ønske om at få udviklet generelle

- uddannelsestermer på Ilisimatusarfik

Der er områder, som er interesserede i at etablere samarbejde eksempelvis
på følgende områder:

- psykologitermer
- termer over anlægsarbejde
- termer på råstofområdet
- termer på det maritime og vejrmæssige områder
- forebyggelsesområdet hos politiet ønsker en harmonisering på tværs af landet af termer
for forebyggelse
- Der er samarbejde i gang med **Politiet** om udvikling af terminologi
på området for seksuelle overgreb
- **Landsarkivet** ønsker nedsættelse af en arbejdsgruppe til sy-termer
- **Skuespilskolen** har rettet henvendelse om, at den mangler termer for skuespillelever,
men mangler midler til udvikling Ilinniusiorfik ønsker at standardisere de matematiske
termer, og dem samarbejder Oqaasileriffik med nu. De ønsker også samarbejde om andre
fag.
- **Ilisimatusarfik** ønsker et samarbejde om, hvordan studerende, der i fremtiden vil skrive
på grønlandsk, kan få vejledning i, hvordan de kan anvende grønlandske termer.

... och åtgärder

Der er udviklet en del fagterminologier. I særdeleshed i 00'erne. I denne analyse er medtaget dem, der er udviklet fra 2017.

- Andelsforetagender (2017)
- Rensdyrjagt termer (2018)
- Qajaq-termer (2018)
- Nationaldragtstermer (2018)
- Sportstermer (2018)
- Valgtermer (2018)
- Verdensmålsbegreber (2019)
- Natur og miljø (indsamlet og udarbejdet) (2019)
- Matematik termer (indsamlet med Uddannelsesstyrelsen) (2019)
- Sportstermer (2020)
- Termer for 2 delfinarter i Grønland (2020)
- Fagstermer journalistik er i proces (2020)

Sideløbende gives der råd og vejledning samt etableres der samarbejde med forskellige fagområder om indsamling og forberedelse af ordlister m.m.

Der kan nævnes:

- Forfatningskommissionen
- Politiet om sædelighedsforbrydelser
- Samarbejde med Naturinstituttet om indsamling af termer

[[Deloitte](#), 2020]

Viktiga ”termproducenter”

- Ilisimatusarfik
- Oqaasiliortut (godkänner)/Oqaasileriffik
- Naalakkersuisut/Selvstyret: tolkar och översättare

Terminologikonsulter – på Grønland!

"Jeg blev selvstændig, og skal snart i gang med råstofterminologi sammen med en for nylig pensioneret grønlandsk geolog. Vi venter bare at underskrive aftalen mellem os og Departement for Råstoffen.

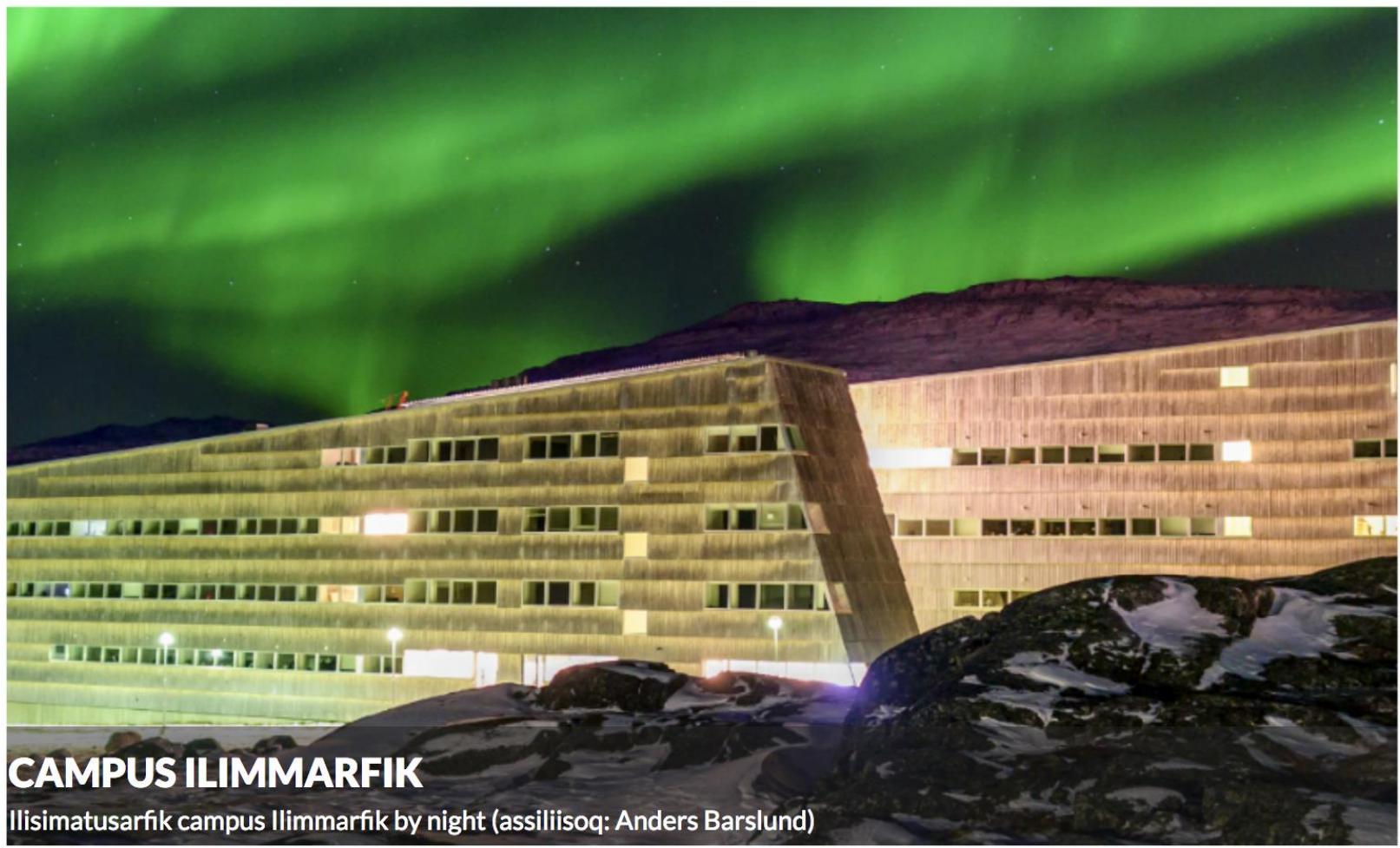
Jeg skal også færdiggøre en terminologi som blev lavet af en kommunikationsmedarbejder fra Naturinstituttet. Selvom hun ellers har mulighed hjælpes af Oqaasileriffik, vil hun bruge mig for at færdiggøre terminologien. Jeg har rådgivet og hjælpe hende i de sidste 3 år mens hun lavede terminologien."

"jeg kæmpede og udviklede terminologien på Grønland. Også fordi interessen for terminologien er høj i de sidste tider, ikke sprogtteknologien som de laver."

Viktiga "termproducenter"

- Ilisimatusarfik
- Oqaasiliortut (godkänner)/Oqaasileriffik
- Naalakkersuisut/Selvstyret: tolkar och översättare
- terminologikonsult(er)
- experter
- journalister (men liten värld ...)
- lärare (men många icke-grönländsktalande på Ilisimatusarfik)
-

Ilisimatusarfik/Grønlands universitet

CAMPUS ILIMMARFIK

Ilisimatusarfik campus Ilimmarfik by night (assiliisoq: Anders Barslund)

Ilisimatusarfik/Grønlands universitet

▪ Bacheloruddannelse

- Erhvervsøkonomi
- Journalistik
- Jura
- Kultur- & Samfundshistorie
- Lærer
- **Oversættelse & Tolkning**
- Samfundsvidenskab
- Socialrådgiver
- Sprog, Litteratur & Medier
- Sygeplejerske
- Teologi

▪ Master- & kandidatuddannelse

- Masteruddannelse i Grønlandsk Sprog, Litteratur & Kultur
- Kandidatuddannelse i Pædagogisk Psykologi & Almen Pædagogik

- 200 nya studenter (2018)
- modern utrustning!
- bibliotek

Sprog / flag

↳ identitet
tradition

Engelsk som moderssprog

→ mangel på officielle
dokumenter på

Engelsk
Lingua franca

Inklusion / eksklusion
2/2

Ansvar for inklusion
går begge veje

Terminologi

Sprog-
niveauet
↑

→ behov for udvikling
(anbefaling nummer 11)

→ kan vendes til en skole
i undervisningen

Akademiske dansks
3 sprog er rigtige → med
end bare grammatik

Men også godt at give
en hultsprøgede muligheder
for uddannelse

SPROGLIG TOLERANCE RUM
to-vejs
Engelsk vigtigt som
internationalt sprog

Hensyn →
vs.
Virkeligt
Vid.

Dansk er mange underviseres
sprog

Sprog nødvendig
udfordring

Grønlandsk → tryghed
→ extra faglig diskussion
parallelsprog i praksis
→ friere debat

{grønlandsk
danske
Sproghurser i engelskspølle
Være en hjælp både for
studerende og underviserne

Bedre muligheder for rent
grønlandssprogede respekt
Grønlandsk er vigtigt for Grønland

Universitets språkpolitik

REKOMMENDATIONER

- 1.Inddragelse af alle i arbejdet med sprogpoltik for Ilisimatusarfik
- 2.Pårettelse af sprogpoltisk udvalg på Ilisimatusarfik
- 3.Oprettelse af sprogcenter på Ilisimatusarfik
- 4.Sprogkurser for ansatte & studerende ud fra behovsanalyser på Ilisimatusarfik
- 5.Tilrettelaggelse af undervisningssprog på Ilisimatusarfik
- 6.Indarbejdelse af administrationssprog i sprogpoltik for Ilisimatusarfik
- 7.Sikring af variret sprogbrug ved publicering af forskningsresultater på Ilisimatusarfik
- 8.Formidlingsvirksomhed på Ilisimatusarfik
- 9.Opbygning af digitalt tilgaengelige sprogrressourcer på Ilisimatusarfik
- 10.Ytterligare
  - 1.Sprogpoltik på 3 sprog
  - 2.Igangsaetning af centralstyret udarbejdelse af terminologilister**

Universitets språkpolitik (forts.)

Igangsætning af centralstyret udarbejdelse af terminologilister

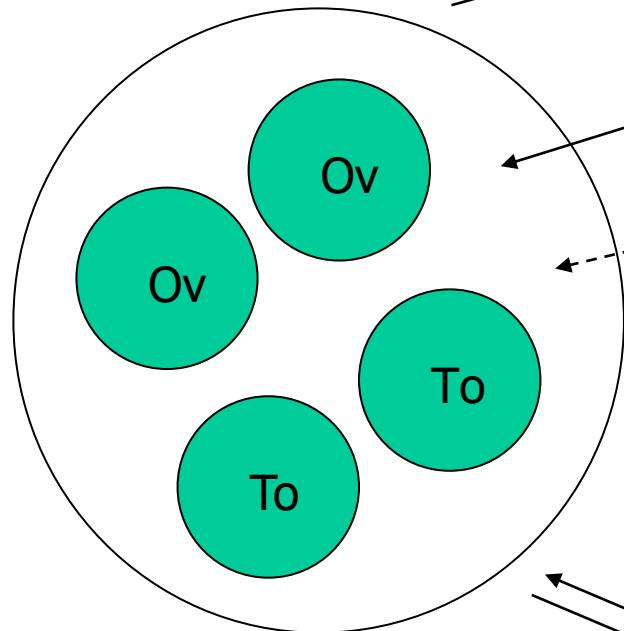
Det anbefales, at der igangsættes udarbejdelse af terminologilister, der sendes til Oqaasiliortut til godkendelse på grønlandsk. Det anbefales, at Ilisimatusarfik tilstræber, at alle afdelinger bidrager til udarbejdelse af terminologilisterne med forklaringer og eksemplificeringer, der viser hvordan termerne anvendes hos de forskellige discipliner. I opstartsfasen anbefales det, at arbejdet med og ansvaret for terminologilisten placeres i en eksisterende stilling, der ved evt. oprettelse af sprogcenter kan overlevere opgaven videre. Arbejdet med terminologi vil være udbytterigt for både studerende og undervisere/forskere ved f.eks. at studerende kan skrive eksamensopgaver på grønlandsk i højere grad end det er tilfældet i dag. De studerendes parallelssproglighed i terminologi og udbytte rent fagligt vil stige. Publicering på grønlandsk kan blive styrket hos både studerende og personalet i formidlingsarbejdet, både på skrift og ved f.eks. foredrag. På sigt kan terminologilister på grønlandsk, dansk og engelsk blive obligatoriske ved semesterstart, dvs. i kurssusplaner. Det ville føre til styrkelse af det lokale sprog i højere grad end det er tilfældet i dag.

Samarbete!

Det er endvidere oplyst, at der **ikke** i øjeblikket **foregår nogen større koordinering eller samarbejde imellem Sprogsekretariatet og eksempelvis Ilisimatusarfiks Afdeling for Sprog, Litteratur og Medier, eller med Selvstyrets tolkeservice.** Der er dog begyndende samarbejde med tolkeuddannelsen. Et øget samarbejde ville ellers alt andet lige kunne medvirke til et samlet øget kompetenceniveau.

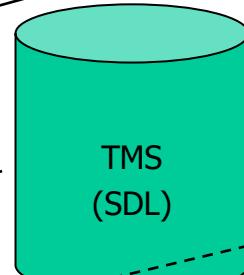
- men kurs/föreläsning på alla tre ställena!

Selvstyret

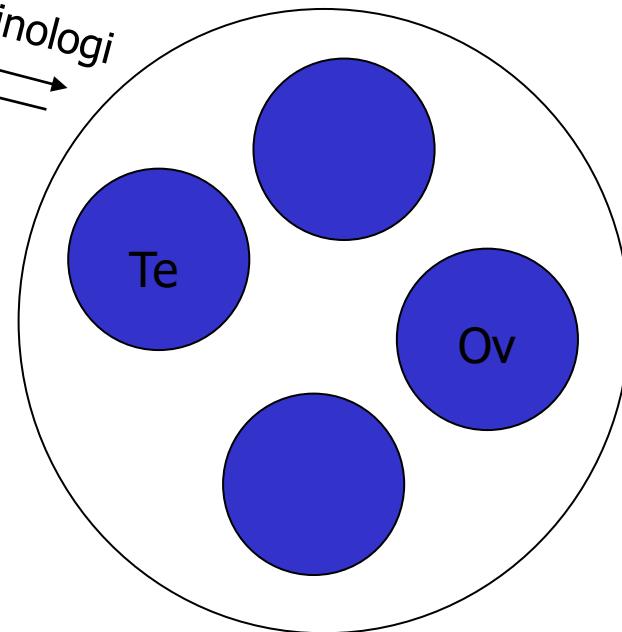

terminologi

registrering

Oqaasileriffik

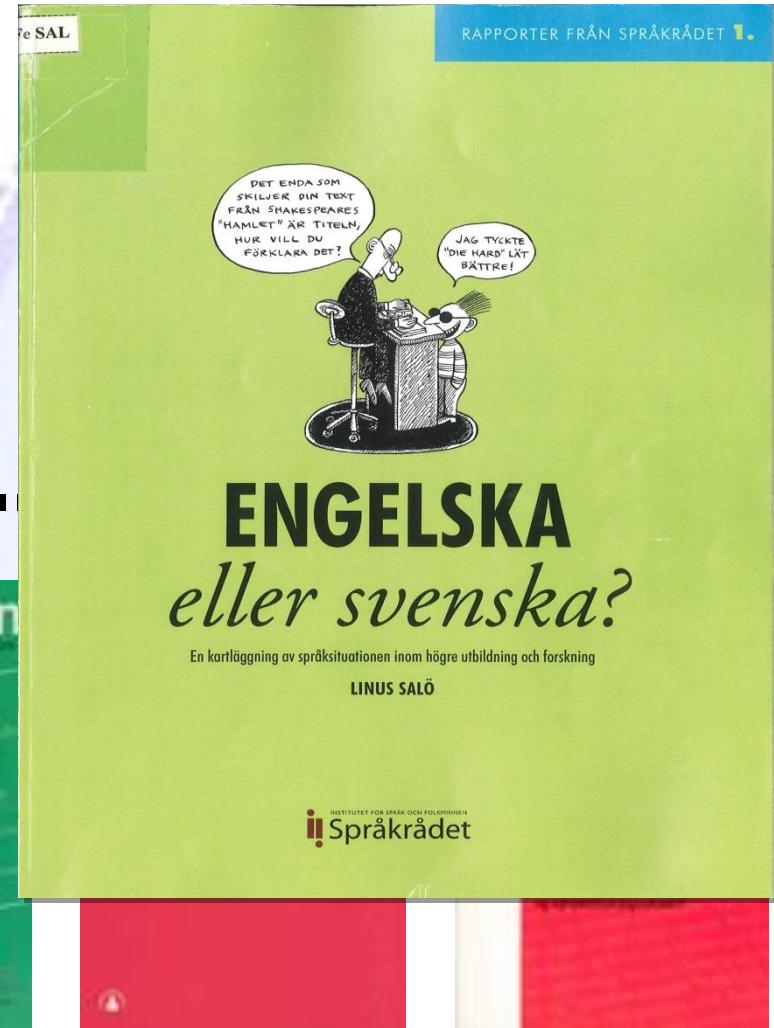
terminologi

Ov = oversætter
To = tolk
Te = terminolog

Engelskans påverkan i Norden

- lånord
- kodväxling
- domänförlust

Mycket diskussion ...

Domänförlust...

”Dags för aktieägaravtal – men vad innebär egentligen Lock-up, Vesting och Good eller Bad Leaver?”

ANNONS 06 aug 2018, kl 09:29

I vår förra artikel, som du kan läsa [här](#), gick vi igenom **lock-up**, **vesting** och **good** eller **bad leaver**. I den här artikeln kommer vi istället att fokusera på utspädningsskydd (anti-dilution) och exitbestämmelserna drag-along och tag-along.

svensk
ekvivalent (+
engelsk term)

Svensk ekvivalent med engelsk del

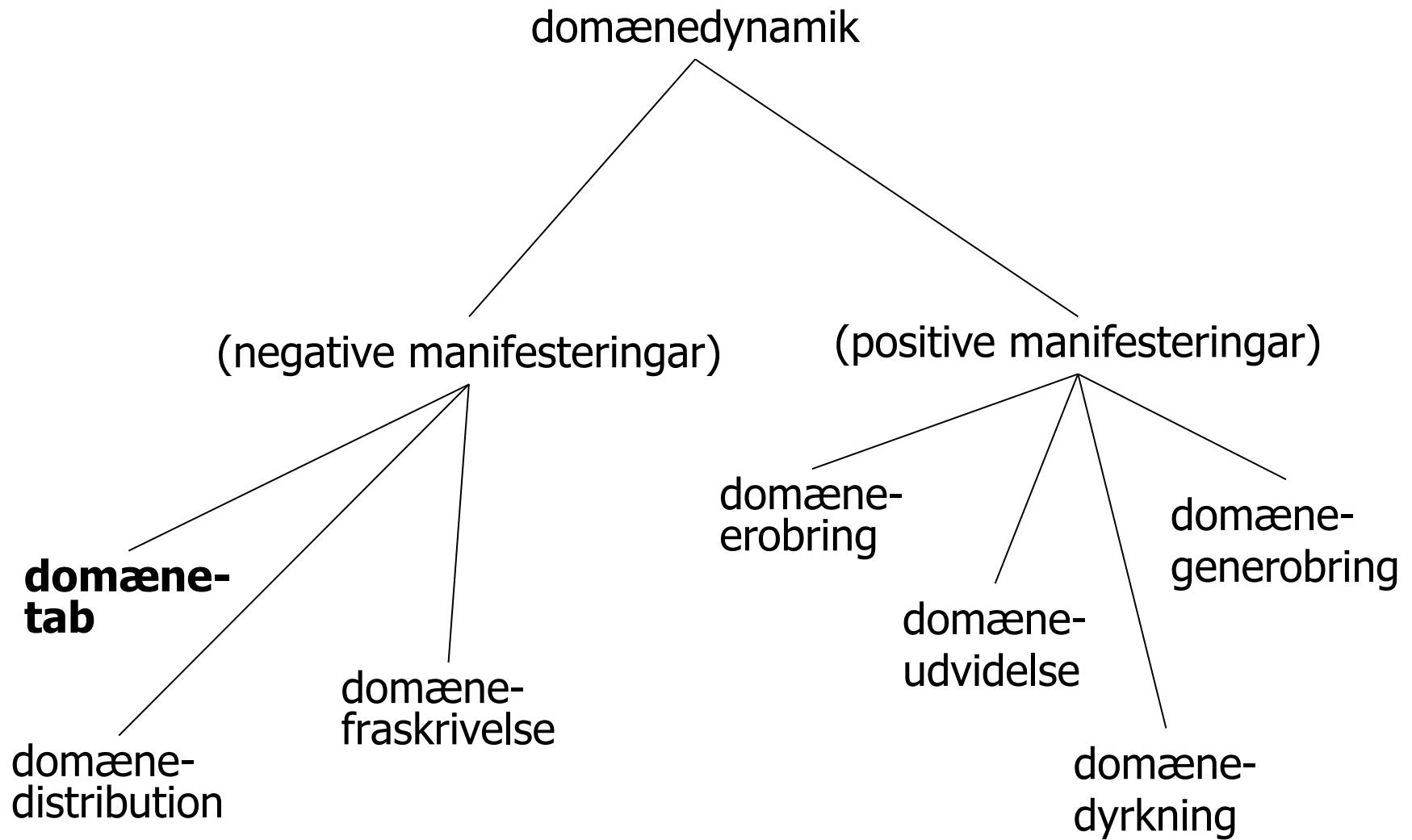
direktlån från engelska

"Interessen for grønlandsk er stor, ikke blot blandt puristerne men også i befolkningen generelt. Sproget er vel nok fortsat den mest centrale af alle identitetsdannere i Grønland.[...]

Hvor vi lige nu befinder os er der delte meninger om, men mange er af den opfattelse, at vi er på vej mod en større balance mellem kulturerne og sprogene. Det skal bemærkes, at engelsk aldrig har spillet nogen fremtrædende rolle for andre end en lille elite. Faktisk er det således, at det folkelige vidensniveau i engelsk er betænkeligt lavt. [...]

Alt dette danner til sammen et billede af en situation, hvor **domænetabsproblemer** og eller **domænevindingssituitioner** ikke er et spørgsmål om engelsk vs. grønlandsk, men grænserne mellem grønlandsk og dansk."

[Langgård, 2001]

[Myking, Laurén, Picht, 2002]

domæne

den sprogbrug, der knytter sig til et bestemt fagområde

domænetab

udvikling i retning af, at et sprog bliver fortrængt af et eller flera andre sprog på et bestemt domæne, f.eks. i den videnskablige verden

Domænetab fører til, at der ikke længere udvikles nyt ordforråd og ny terminologi for domænet.

Avskaffa svenska!?

Argument/idéer (Radetzki):

- svenska = av begränsad användning för forskning
- bara engelska ska användas i nya forskningsprogram i Sverige
- svenska har ingen akademisk trovärdighet
- investering att byta svenska mot engelska, tid att tjäna in!
- acceptera ett (kulturellt) tapp
- sluta stödja svenska?

"Avskaffa svenska"

NYHETER tor 02 feb 2006

Professor vill att svenska språket ersätts med engelska

Professor **Marian Radetzki**, 69, vill avskaffa svenska språket.
Och ersätta det med engelska.
– Det skulle ge oss enorma fördelar, säger han.

Domänförlust ...

Jurastudie Grønlandsk mangler juridiske begreber

Uddannelse · 12. januar 2018 · 13:25 af [Anton Gundersen Lihn](#)

Det grønlandske sprog er en meget vigtig del af den nye jurauddannelse på Ilisimatusarfik. Men samtidig er det også en udfordring, for mange af de juridiske fagudtryk findes ikke på grønlandsk. Og derfor skal der ikke bare undervises i jura. Sproget skal også udvikles.

En af de væsentligste forskelle på den nye grønlandske jurauddannelse og de tilsvarende danske uddannelser er, at meget af uddannelsen vil foregå på grønlandsk.

- Man har været meget fokuseret på undervejs, at det grønlandske sprog kommer til at fylde meget i den her uddannelse, siger et af medlemmerne af arbejdsgruppen og ekstern lektor på uddannelsen, Morten Nornild.

Blandt andet skal de studerende undervises i faget 'Juridisk Grønlandsk' og så er der krav om at flere opgaver skal afleveres på grønlandsk.

LÆS OGSA Ny jurauddannelse gavner Grønland

Advokat Ulrik Blidorf ser positivt på oprettelsen af den nye jurauddannelse.

Men onsdag aften påpegede han i Qanorooq, at der mangler juridiske begreber på grønlandsk og det er en udfordring.

- Det er et stort problem. Særligt udenfor det offentlige. I handelsverdenen, fiskeriverdenen og andre steder. Det er et stort problem i forhold til at skulle formidle aftaler, der står på engelsk og dansk på grønlandsk, siger han.

Domänförlust

utbildningsspråk

vardagsspråk?

företagsspråk

?

forskningsspråk

ENGELSKA

DANSKA

Problem med domänförlust

- Mer kommunikation på ett annat språk än modersmålet: lägre prestationer?
- Förändrad attityd till modersmålet och danska/engelska
- Svårigheter med kommunikation mellan fackområden
- Hindrad termutveckling
- Kommunikationsproblem: diglossi? högstatus- och lågstatusspråk?
- Steg mot språkbyte?
- För mycket fokus på danska/engelska

Parallelspråklighet

- "at to eller flere sprog anvendes til samme formål i en bestemt sammenhæng eller inden for et vist område af samfundet, i dette tilfælde altså universiteterne i Norden. De fleste vil formentlig tænke på anvendelsen af engelsk og et andet sprog, men begrebet dækker i lige så høj grad anvendelsen af svensk og finsk i Finland eller anvendelsen af **dansk og grønlandsk i Grønland**. Når engelsk føjes til som en del af internationaliseringen af universiteterne, er der altså tre sprog i spil og ikke blot to."
- samlende betegnelse for en bevidst sprogpolitisk indsats for at undgå at al akademisk virksomhed skal foregå på blot et enkelt sprog, i øjeblikket engelsk (en parallelsprogs politik)."

Hvad kan gøres?

- Vedligeholdning og udvikling af terminologien indenfor hvert fag det undervises i (tosproglige lister etc.)
- Sproguddanning
- Flere ressourcer til sprogstød og oversættelse
- Højere krav på kundskab i nationalsproget
- Undervisningsmaterialer på flere sprog
- Sprogpolicyer
- Lobbying
- Samarbejde nationalt og internationalt

Eksempler på tiltag:

- Det bør skapes insentiver og ressurser for institusjonene til å synliggjøre fagspråket som et eksplisitt strategisk satsingsområde på alle nivåer
- Det bør gjøres en særskilt innsats for utdanninger i fag der engelsk ser ut til å fortrenge norsk fagspråk, inkludert naturvitenskap, matematikk, teknologi og økonomisk-administrative fag.
- Det bør innføres effektive meritteringsordninger for skriving av lærebøker, og også for formidling [...] for å sørge for læremidler på norsk. Terminologiarbeid bør også inngå i meritteringsordningen.
- Det bør bygges opp et fagmiljø rundt en felles nasjonal termportal som kan koordinere terminologiarbeidet i universitets- og høyskolesektoren.

[Kristiansen, 2020, s. 77]

KTH Språkpolicy: Övergripande mål

- KTHs språkpolicy ska ge ett ökat språkligt medvetande hos studenter och personal vid KTH och vara ett hjälpmedel i KTHs strävan att utvecklas till ett flerspråkigt universitet.
- Hög språklig kvalitet
- Studenters språkliga kompetens
- Lärares och forskares språkliga kompetens
I sin undervisning ska KTHs lärare kunna kommunicera effektivt och på hög nivå muntligt och skriftligt på antingen svenska eller engelska och helst på båda språken.
- Mångspråkig utbildning
- Svenskt och engelskt fackspråk

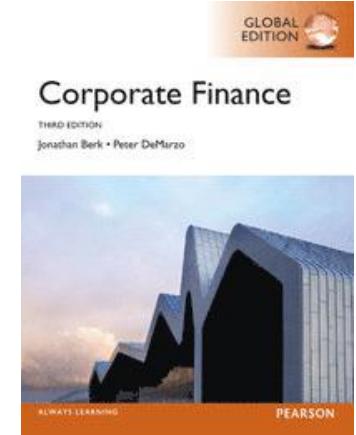
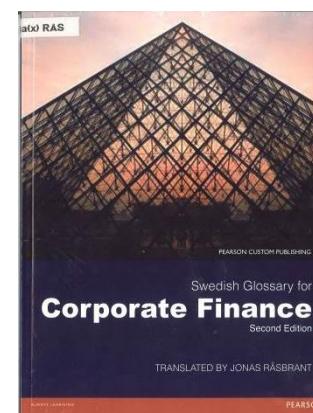
KTH Språkpolicy: Ställningstaganden och handlingsplan (forts.)

- **Svenskt fackspråk**

KTHs ansvar för att svenska facktermer skapas och vidmakthålls delas med alla andra lärosäten i Sverige. Genom doktorsavhandlingars svenskspråkiga sammanfattning och svenskspråkiga docentföreläsningar kommer svenska facktermer att skapas, användas och bli kända. KTH bör stödja det terminologiska arbete som bedrivs på nationell nivå i Sverige. **Läromedel på svenska** är av betydelse också för att skapa och vidmakthålla facktermer. **Lärare bör sträva efter att i sin undervisning på svenska använda och lära ut svenska facktermer och i samarbete med kolleger inom och utanför KTH skapa svenska facktermer för nya företeelser.**

Svensk ordlista til engelsk pensumbog

- Udenlandskt forlag bestiller engelsk-svensk ordliste som skal sælges sammne med pensumbogen:
  - "I made the translation a few years back following a demand from Pearson. However, I had played with the thought of writing a glossary on corporate finance **since such a glossary would probably be appreciated by students studying corporate finance.** There are always a number of Swedish-English economic glossaris, but they are in general quite poor when it comes to the corporate finance.
  - The glossary is based on the glossary Berk Demarzo includes in his book and since some of the terms are only relevant for the Americal market, it was a challenge to try to translate/describe these. Since the area is relatively new, there are also some terms without an established Swedish equivalent. These I chose not to translate."
- → Swedish Glossary for Corporate Finance

"byelinguality"

Byelingual

(adj.) when you speak two languages but start losing vocabulary in both of them.

Spørgsmål

- Hvad med resultaterne fra evalueringen af Deloitte (2020)
- Hvem har/tager ansvar for terminologiudviklingen på grønlandsk?
Hvilken rolle spiller oversættere og tolke?
- Hvad kan konkret laves for at udvikle det grønlandske fagsprog?
- Hvilken betydning har grønlandsk for højere uddannelse?
- Skal – og hvornår kan – en grønlandsk national termbase blive virkelighed? Hvilke andre værktøjer trænges?
- Hvordan kan status for grønlandsk højnes?

Opslag

- grønlandsk version af "Terminologiguiden"
- kriterier/krav for gode grønlandske termer
- webuddannelse (jfr Språkrådets "Begrip begrepene!")
- undersøge hvor mange termer der dannes i de sociale medier (Facebook-grupper etc.)
- fange op termer fra undervisning på Ilisimatusarfik
-

Lärarintryck ...

- personligt, gränslöst ...
- diagnoser ...
- viktigt med språket!
  - "De følte sig også taget alvorligt og er meget imponeret af dit grønlandske, at du skrev uden fejl på tavlen, også fanger dobbeltvokaler – og konsunenter."
  - och kulturen ...
    - "De var meget beærede over at du havde hvid anorak til afslutningen – og ingen andre her ville have fundet på det."

**Inugtut oqautsíka itsarssuardle
oqausiulersut kalâtdlit oqáine
atauartuardlik,
tusarsaiuardlik!
naküssutitut pigissaulit nunavne!**

Inuits sprog – mit sprog blev talt af grønlandske tunger fra gammel tid.

Gid det må blive bevaret
gid det må blive hørt og brugt
gid det må give mit fædreland styrke!

[ur “Inugtut oqautsíka”, Amandus Petrusen]

A photograph showing the backs of two individuals walking away from the viewer on a paved path. They are wearing traditional Greenlandic (Inuit) attire, including patterned tunics, dark trousers, and large, light-colored boots with floral embroidery. The person on the left has a red tunic with a blue and yellow geometric pattern, while the person on the right has a red tunic with a blue and orange geometric pattern. They are walking past a white picket fence and a yellow wooden building. A small sign on a post near the fence reads "Zone".

Qujanaq!